

نقش صادرات خدمات فنی و مهندسی
در مدیریت شهری و برون‌گرایی اقتصادی

شهرهای متخصص

قابلیت انتقال دستاوردهایش به دیگر شهرها را داشته باشد، نمونه دیگر در عرصه بازیافت زباله و پسماند و نیروگاه بیوگازی است که برگزیده شدن سه سال متوالی در جشنواره استانداردها و انتخاب شهری مشهد به عنوان واحد خدماتی سبز کشور گواه این مسئله می باشد که مشهد در این مسئله مزیت نسبی را برای خود به وجود آورده است. صادرات خدمات و دانش فنی و مهندسی این قابلیت را دارد که در دو بعد داخلی و خارجی انجام بگیرد، در بعد داخلی با کاهش هزینه ها برای شهر مقصد به دلیل استفاده از تجربه و راه رفته یک شهر و عدم وابستگی خارجی روبرو خواهد شد و در بعد خارجی باعث درآمدزایی پایدار با استفاده هوشمندانه از ظرفیتهای خلق شده داخلی خواهد بود.

نمونه فرصت‌هایی در مشهد برای همه کشور

نمونه دیگری از این موارد را می توان در قالب انجمن متروپلیس و صندوق جهانی توسعه شهرها FMD پیش بینی کرد، طبق فرآیند این صندوق، به طور مثال اگر پروژه‌ای در کابل یا لاهور تعریف می شود، وقتی به مشهد بیاید دفتر مشهد لازم نیست مجری یا مشاور را از آفریقا بیاورد، خودش از ظرفیت مشهد استفاده و به عنوان مشاور معرفی می کند، حتی می تواند سرمایه گذار ایرانی را به مالزی و چین برساند.

از خواهرخواندگی‌ها چه استفاده‌ای می توان کرد؟

غیر از انجمن متروپلیس یا صندوق توسعه جهانی، ظرفیت دیگری همچون خواهرخواندگی بین شهرها وجود دارد که طی تفاهمی دو شهر اعلام آمادگی برای همکاری می کنند، مثلاً اصفهان ۱۳، تهران ۱۶ و مشهد ۱۱ خواهرخوانده در سطح جهان دارند، به طور نمونه در سال ۲۰۱۰ میلادی مشهد و لاهور به عنوان خواهرخوانده در دیدار فرماندار این منطقه با شهر دار مشهد، بیش از ۲ میلیارد تومان قرارداد احداث کشتارگاه صنعتی را منعقد کردند. بهر حال چنین ظرفیتهای وجود دارد اما متأسفانه به دلیل درگیری بیش از حد مدیران شهری به مسائل داخلی و رقابتی امور جاری استفاده مطلوبی از آن نمی شود. یکی دیگر از ضعف‌های ما در کشور این است که حتی خواهرخواندگی یا به تعبیر بهتر آن برادری را در میان شهرهای خودمان هم دنبال نمی کنیم، در حالی که هم ظرفیت آن وجود دارد و هم قانون اجازه مبادله و تعامل بین شهری را به مدیران شهری داده است.

پیش شرط صادرات خدمات و دانش فنی و مهندسی

یکی از ضرورت‌های صدور خدمات و دانش فنی و مهندسی بحث مستندسازی تجربیات است که بایستی به طور جدی از مدیران شهری مطالبه کرد، مدیران ما چقدر به این سمت رفته اند که تجربیات شهرداری را به یک مستند، فرآیند و دستورالعمل قابل آموزش تبدیل کنند، تجربیاتی که به خاطر خلاقیت و اجرا و رسیدن به راهکار، با صرف هزینه ها و وقت بسیار بدست آمده اند. برای نیل به این هدف باید امتیازات و اهمیت این کار برای مدیران شهری بخوبی تبیین شود.

مهدی پناهی | امروزه در اقتصاد کلان، مزیت نسبی یک مفهوم بنیادین است، دیوید ریکاردو در نوشته‌های خود در قرن نوزدهم میلادی، این گونه نتیجه گیری می کند که نفع هر کشوری در این است که به تخصصی شدن در تولید و ارائه کالاها و خدماتی بپردازد که در آن بهترین است و با مبادله مازاد آن با کشورهای دیگر، نیاز خود به کالاها و خدمات دیگر را تأمین کند. امروزه شهرداری‌ها نیز مزیت‌های نسبی بسیاری دارند که دارای ارزش بی حدومرز است، این مزیت‌های نسبی یا همان تخصصی شدن در تولید و ارائه خدمات به علت پیچیدگی و تعدد مسائل شهری ایجاد شده اند.

مزیت‌های نسبی در شهرداری‌ها

امروزه برای مدیریت شهری از بارش باران تاریختن یک زباله کوچک مسئله‌ای است که سلسله وار تبدیل به چالش‌های شهری می شوند، برای همین مدیران شهری همواره با مسائل پیش بینی نشده، ناگهانی و غیر مترقبه روبرو هستند یا حتی به علت مرور زمان با مسئله‌ای تودرتو مواجه می شوند، همه این‌ها نیاز به خلاقیت و ابتکار آتی دارد که هر کدام تجربه‌ای ذی قیمت محسوب می شود، این تجربیات می توانند همان مزیت نسبی شهرها باشد که سبب به وجود آمدن ظرفیت رقابت در عرصه‌های ملی و جهانی می شود. متأسفانه آن قدر که مدیریت شهری در گیر حل این مسائل است، فراموش می کند طی مرور زمان چه تجربیاتی اندوخته و چه بهره‌هایی که می تواند از آن ببرد؟

مزیت‌های نسبی و فرصت صادرات

مهم ترین بهره‌ای که از این تجربیات می توان برد، موضوع صادرات خدمات فنی و مهندسی و حتی فراتر و در حد فرآیندها و دستورالعمل‌ها باشد؛ به گفته کارشناسان هم اینک همه کشورهای دنیا اجرای پروژه‌های صدور خدمات فنی و مهندسی را رقابتی در سطح روسای جمهور می دانند! اگر این موضوع را از منظر اقتصاد مقاومتی نیز بررسی کنیم، در میابیم که مدیریت شهری با صدور خدمات فنی و مهندسی می تواند ضمن ایجاد ارزش افزوده، مقصدهای مورد نظر را نیز وابسته خود بکند و قدرت چانه زنی بالایی در سایر مسائل داشته باشد، در نگاه اقتصاد مقاومتی ایجاد ارتباطات اقتصادی و نیازمند کردن دیگران سبب مقاوم شدن ما می شود، این همان رویکرد درون نگر و برون زای اقتصاد ایران در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مورد توجه رهبر معظم انقلاب است.

صادرات تکنولوژی و دانش فنی مدیریت شهری

یکی از بندهای سیاست ابلاغی به صراحت صدور خدمات دانش بنیان را مطرح کرده است که می توان ترجمه آن در شهرداری‌ها را همان خدمات فنی و مهندسی دید که به دو دسته قابل تقسیم است، یکی تکنولوژی و تجهیزات و ماشین آلات و دیگری دانش فنی، به طور نمونه در حال حاضر قطار شهری مشهد و مشکلات متعدد آن در زمینه راه اندازی، تهیه واگن و پشتیبانی تعمیر و نگهداری سبب شده که همچون دانشگاهی